

Шифра ученика: |

Укупан број бодова: |

Szerb Köztársaság

OKTATÁSI, TUDOMÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET

2018/2019-es tanév

FELVÉTELI TESZT

MAGYAR NYELVBŐL

a 2019/2020-as tanévre
a tehetséggondozó nyelvi gimnáziumok és tagozatok részére

A teszt kitöltésének használati útmutatója

- A felvételi vizsga **120 percig** tart.
- A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
- **Tollal** dolgozz, ne ceruzával, és ha javítasz, azt egyértelműen tedd! A felvételi vizsga során ceruzát, hegyezőt, törölgumit és papírt használhatsz.
- Amennyiben előbb külön papírra írod a fogalmazást, másold át tollal a teszt megfelelő helyére! A piszkozatot a teszttel együtt add át!
- A ceruzával írt válaszokat és az áthúzásokat nem fogadjuk el.
- Amennyiben korábban befejezed a munkát, add át a tesztet, és csendben távozz!

Az elérhető pontok száma: **120 pont**

A helyesírási hibák miatt levonható pontok száma: **4 pont**

Eredményes munkát kívánunk!

1. Kösd össze a megfelelő állításokkal az alábbi epikai műfajokat!

a novella

Verses nagyepikai műfaj, mely egy egész közösségre kiható nagy jelentőségű eseményt dolgoz fel. Ideje mindig a múlt, mely az elbeszélő és a befogadó számára is követendő példa.

a regény

Tartalma változatos lehet, kiterjedhet a hiedelmekre, az ezekhez kapcsolódó szokásokra, helyi eseményekre, természeti és társadalmi jelenségekre. Elsősorban történeti hagyományokat dolgoz fel egy közösség hőskorából.

az eposz

Nagy terjedelmű, rendszerint hosszú időtartamot felölelő történetet ábrázol szerteágazó cselekménnyel, fő- és mellékszereplőkkel. Középpontjában a részletesen ábrázolt háttér előtt játszódó eseménysor áll, a történettség mellett azonban fontos szerepet kap a szereplők érzés- és gondolatvilága, esetleg a cselekmény folyamán kibontakozó jellemfejlődése.

a monda

A kisepika műfajai közé tartozik, tömören előadott történet, szerkezete behatárolt, egyenes vonalú, rendszerint egy sorsdöntő esemény fordul elő benne, és meglepően, csattanószerűen zárul, fontos eleme a fordulat.

4 pont (Minden jó válasz 1 pont)

2. Imre Ábris fiatal író írása az alábbi. Olvasd el, majd válaszolj a feltett kérdésekre!

Matt

Sakktáblás falu a miénk, mondja anyám.

Nem rossz gyerek, habár azt se tudná milyen színű az anyja szeme, ha nem vertem volna a fejébe hétévesen.

Fehéren kel a nap és feketén megy le, ez az én rendem. Milyen színű a ház teteje, kérdezi Ági néni.

Firkás rajzot kap pedagógus napon.

Hazaviszem, az utat nézi, lépdél a pocsolyák közt.

Mindenről ugyanaz a kérdés, nem tudom. Apámat összeszedjük a Bástyából. A pultnál megérintem a hátát. Összerezzen.

A huszár végül kardélre hányja. Lesöpri a leütött bábukat az asztról. Kuttyák harapnak saját farkukba az utcán. Sétálunk, nevetnek. Nem értem őket. Fehér arc és fekete kéz. Ütik a királynőt. Bújik a bokorba, csak az arcomat ne lássa.

Ahogy haladunk hazafelé innen. a dombtetőről látni az utak hálózatát. Lelépni a tábláról. Elénk tárul a falu testének ereze. Összezárja a dobozt.

a) Ki lehet Ági néni? Indokold meg!

b) Mi lehet a Bástyá? Indokold meg!

c) Mit csinálhatott ott az apa? Indokold!

d) Miért *Matt* az írás címe? Indokold! Nézd meg az utolsó mondatot (is)! Értelmezd!

10 pont: a) 3, b) 2, c) 2, d) 3

3. Írd be az ábrába a ballada legfontosabb műfaji jellemzőit!

4 pont (Minden jó válasz 1 pont)

4. Két házi olvasmány kezdetének (expozíciójának) szövegét olvashatod. Írd be a kihagyott helyekre a megfelelő névszókat, és nevezd meg a mű szerzőjét, címét!

a)

_____ a tanév végén küzd, hogy matekból megkapja a négyest. Ez előfeltétele, hogy a nyári vakációt a szabadban tölthesse. A jó osztályzat megszerzése sikerül is, és ezután már másnap mehet is Nancsi nénihez és István bácsihoz, majd a következő napon már _____ felügyelete alá kerül, aki a berekbe viszi az ifjút.

A mű szerzője: _____

A mű címe: _____

b)

_____ t és Cecey Évát elrabolja _____, török dervis. A fiú az éjszaka folyamán megszökik a kislánnyal. _____ várkapitány nyomoz a rablóvezér, Móré után. A kisfiú beszámolója alapján megtámadják a törököket, s kiszabadítják a magyar foglyokat. Gábor pap megkegyelmez Jumurdzsáknak, csak a talizmánját veszi el.

A mű szerzője: _____

A mű címe: _____

9 pont a) 2+2, b) 3+2

7. Olvassátok el Ady Endre „Góg és Magóg fia vagyok én...” kezdetű versét!

Súgó: Ez a vers Ady egyik legfontosabb magyarságverse, az Új versek kötet előhangja, vezérverse, egyben lírai ars poetica.

Ady Endre

GÓG ÉS MAGÓG FIA VAGYOK ÉN...

Góg és Magóg¹ fia vagyok én,
Hiába döngetek kaput, falat
S mégis megkérdem tőletek:
Szabad-e sírni a Kárpátok alatt?

Verecke² híres útján jöttem én,
Fülembé még ősmagyar dal rivall,
Szabad-e Dévénynél³ betörnöm
Új időknek új dalaival?

Fülembé forró ólmot öntsetek
Legyek az új, az énekes Vazul⁴,
Ne halljam az élet új dalait,
Tiporjatok reám durván, gazul.

De addig sírva, kínban, mit se várva
Mégiscsak száll új szárnyakon a dal
S ha elátkozsa százszor Pusztaszer,
Mégis győztes, mégis új és magyar.

a) Melyik szó hangzik el legtöbbször a versben, és mi ennek a szónak a jelentése a versben?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

¹ GÓG, MAGÓG: Ószövetségi pogány fejedelmek. Anonymus krónikájának magyarázata szerint a magyar népnév eredete a Magor személynév. Ady így rokonítja Góg és Magóg sorsát a magyarsággal: „Góg és Magóg népét ércapukkal zárták el, de Góg és Magóg népe legalább döngethette ezt az ércaput. A mi népünk ezt sem teheti.”

² VERECKE HÍRES ÚTJA: A honfoglaló magyarok a Vereckei-hágón át (ma Ukrajna területén van) jöttek be a Kárpát-medencébe.

³ DÉVÉNY: A történelmi Magyarország nyugati kapuja, itt lépett a Duna magyar területre

⁴ VAZUL: Árpád-házi herceg, Szent István apai unokatestvére. 1032-ben összeesküvést szított és merényletet tervezett István ellen, mert az nem őt, hanem egy másik unokatestvérét jelölte ki örököséül; a király büntetésül megvakította Vazult, fülébe ólmot öntetve megsüketítette, azaz alkalmatlanná tette az uralkodásra, és fiait is száműzte az országból.

b) Az utolsó versszaknál milyen fordulat következik be a költői magatartásban?

Súgó: Figyelj az ellentétes kötőszóra!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Fogalmazd meg a vers alapján Ady költői hitvallását (ars poeticáját)!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12 pont: a) 4, b) 3, c) 5

**8. Kivel találkozhatott Csáth Géza a következő írók közül?
Húzd alá a megfelelő neveket!**

Karinthy Frigyes, Varró Dániel, Kosztolányi Dezső, Petőfi Sándor

2 pont: 1+1

9. Ottlik Géza *Próza* című kötetéből idézünk. Olvasd el, majd válaszolj a kérdésekre!

a) (Félbeszakadt beszélgetés Réz Pállal)

Ez az interjúnak szánt beszélgetés elakadt, nem lett belőle semmi annak idején. Az én hibámból. Túl sokat beszéltem túl kevés dologról, s ráadásul fontos magánügyeimről, amelyek túlságosan személyesek ahhoz, hogy a rádión keresztül a hallgatókat érdekelhessék. A könyv olvasójával sokkal személyesebb, valódiabb kapcsolatban van az író. Ez nem „tömegkommunikációs eszköz”. Aki unja, az leteszi vagy átlapozza. Aki kíváncsi rá, végigolvassa – és talán a sok személyes fontoskodást sem bánja benne.

Egyetértesz-e azzal, hogy az író sokkal személyesebb kapcsolatban van könyve olvasójával, mint egy rádióhallgató a műsorvezetővel, riportterrel?

Indokold meg véleményedet!

b) *Láttad-e hasznát matematikai és fizikai tanulmányaidnak mint író?* – Nem tudom. G. M. Hardy szerint a matematikának az a létjogosultsága, hogy nincs semmi haszna. Talán inkább úgy áll a helyzet, hogy ez teljesen irreleváns szempont: a matematika messze fölötte áll minden evilági és túlvilági hasznossági kritériumnak, akár csak a művészet. Ettől még véletlenül hasznuk is lehet, mind a kettőnek: szerintem csakugyan, véletlenül mind a ketten az emberiség létét, életben maradását biztosítják.

Szerinted mi a szerepe a művészetnek az ember életében?

7 pont: a) 3, b) 4

10. Írd a szerző neve mellé műve címének számát!

Vörösmarty Mihály __	1. <i>Tengeri hántás</i>
Németh István __	2. <i>A tűz csiholója</i>
Ács Károly __	3. <i>Körúti hajnal</i>
Lázár Ervin __	4. <i>Csongor és Tünde</i>
Arany János __	5. <i>A rossz tanuló felel</i>
Tóth Árpád __	6. <i>Berzsián és Dideki</i>
Ady Endre __	7. <i>Neked mondom, Szabadka</i>
Karinthy Frigyes __	8. <i>Az utolsó nomád pulijai</i>

4 pont: 8x0,5

A nyelvek között nagy különbségek vannak abban, hogy milyen helyzetben mit illik, szokás stb. mondani. Angliában és Amerikában például nem szokás jó étvágyat kívánni, és a köszönési szokások is nagyon eltérőek (például nem köszönnek másodszer is, ha aznap már találkoztak velünk). Egyes nyelvekben (például a koreaiiban és a japánban) sokkal több udvariassági szintet különböztetnek meg, mint a magyarban. Például a japánban még az ige ragozása is sokféle lehet aszerint, hogy ki kinek mondja a mondatot.

Jó tudni, hogy a nyelvhasználatbeli eltérések sok félreértéshez vezetnek, ha nem ismerjük őket. Például azt hihetjük, hogy beszélgetőtársunk dühös, mert hangosabban mond valamit, pedig lehet, hogy az ő anyanyelvében a hangerő csak a nyomatékosabb kifejezések jele, még az egyetértés kifejezésekor is. Ha egy idegen anyanyelvűről úgy érezzük, hogy udvariatlan vagy éppen túlzottan udvarias, szertartásos a viselkedése, mindig vegyük számításba, hogy esetleg nem ismerjük az ő kultúrájára jellemző nyelvi szokásokat, és esetleg ő sem ismeri a mieinket.

(Kálmán László-Molnár Cecília: A nyelvek közötti különbségek)

11. Írd a megadott szó melletti vonalra a hozzá tartozó mássalhangzótörvény számát!

a) mondja	1. zöngésségi részleges hasonulás
b) találkoztak	2. képzés helye szerinti részleges hasonulás
c) abban	3. írásban jelölt teljes hasonulás
d) nyomatékosabb kifejezések	4. Összeolvadás
	5. rövidülés
	6. kiesés

8 pont: 4x2

12. Jelöld a szótőt és a toldalékokat (képző, jel rag) a felsorolt szavakban, majd kösd össze a szót a hozzá tartozó „képlettel”!

1. anyanyelvében	a) szótő+képző+képző+rag
2. kultúrákban	b) szótő+képző+jel+rag
3. hangosabban	c) szótő+jel+rag
4. számításba	d) szótő+szótő+jel+rag

8 pont: 4x2

13. Írd az alábbi szavak szófaji meghatározását a szavak melletti vonalra!

nyelvek között

valamit

kívánni

sok

nyomatékosabb

12 pont: 6x2

14. Jelöld az alábbi mondatban a mondatrészeket, majd karikázd be a felsoroltak közül az igaz állítások betűjelét!

Azt hihettük volna, hogy beszélgetőtársunk dühös volt, mert hangosabban mondott valamit.

- a) A mondatban két helyhatározó van.
- b) A mondatban két jelző van.
- c) A mondatban nincs jelző.
- d) A mondat 3 tagmondatból áll.

4 pont: 2x2

15. Olvasd el figyelmesen az alábbi mondatot, majd válaszolj a kérdésekre úgy, hogy aláhúzd a helyes megoldást – minden sorban egy választ!

Jó tudni, hogy a nyelvhasználatbeli eltérések sok félreértéshez vezetnek

kérdés	válaszok		
Melyik tagmondat a főmondat?	első	második	
A tagmondatok közötti viszony:	tárgyi	határozói	jelzői

4 pont: 2x2

16. Húzd alá a helyesen írt szóalakot!

megkell írni	meg kell írni
minél	minnél
csunya	csúnya
egyik sem	egyiksem
kultúrális	kulturális
Kossuthtal	Kossuth-tal
június 8.-án	június 8-án
nemhiszem	nem hiszem
óvoda	ovoda

9 pont: 5 (négy jó megoldás), 9 (9 jó megoldás)

17. Írj két olyan közmondást vagy szólást, amelyben valamilyen testrész vagy szerv neve szerepel!

a)

b)

4 pont: 2x2

18. Milyen stíluseszközöket ismersz fel az alábbi János vitéz-idézetekben? Írd a meghatározás betűjelét a példa melletti vonalra!

(Vigyázz! Egy példához két meghatározás is tartozhat!)

1. Zokogott a tenger hánykódó hulláma

2. Utólszor látlak én, szívem szép tavasza

3. Jancsi gazdája bög, mint aki megbőszült

a. alliteráció

b. megszemélyesítés

c. metafora

d. hasonlat

5 pont: 5x1

19. Egészítsd ki a betűsört 3 különböző betűvel úgy, hogy más-más értelmes szót kapj!
(például: _ÁR: kár, már, nyár) **Az új szavakat írd a vonalra!**

_ ÖLGY

1. szó:
2. szó:
3. szó:

3 pont: 3x1

20. A nyelvújítás korában keletkezett -da/-de képzővel nagyon sok szót hoztak létre. Ezek közül sok nem maradt meg a nyelvhasználatban (mint pl. a fagylalda, dolgozda), de sok még ma is él. Írj 3 -da/-de képzős főnevet!

.....

3 pont: 3x1